Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. gruodžio 4 d.*

„Ieškinys dėl panaikinimo — Valstybės pagalba — EB 88 straipsnio 1 ir 2 dalys — Lenkijos Respublikos teikiama pagalba žemės ūkio paskirties žemei įsigyti — Europos Sąjungos Tarybos kompetencija — Esama pagalbos schema — Lenkijos Respublikos įstojimas į Europos Sąjungą — Iki įstojimo teikta pagalba — Atitinkamos priemonės — Dviejų pagalbos schemų neatsiejamumas — Aplinkybių pasikeitimas — Išimtinės aplinkybės — Ekonomikos krizė — Akivaizdi vertinimo klaida — Proporcingumo principas“

Byloje C-117/10

dėl 2010 m. kovo 1 d. pagal SESV 263 straipsnį pareikšto ieškinio dėl panaikinimo

Europos Komisija, atstovaujama V. Di Bucci, L. Flynn, K. Walkerová ir B. Stromsky, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą É. Sitbon ir F. Florindo Gijón,

atsakovę,

palaikomą:

Lietuvos Respublikos, atstovaujamos D. Kriaučiūno ir L. Liubertaitės,

Vengrijos, atstovaujamos G. Koós, M. Fehér ir K. Szíjjártó,

Lenkijos Respublikos, atstovaujamos M. Szpunar ir B. Majczyna,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (pranešėjas), E. Juhász, A. Borg Barthet, C. G. Fernlund ir J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai M. A. Rosas, G. Arestis, J. Malenovský, E. Jarašiūnas, A. Prechal ir C. Vajda,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

* Proceso kalba: anglų.

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2013 m. sausio 17 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos sprendimą 2010/10/EB dėl Lenkijos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės pirkimui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. (OL L 4, p. 89, toliau – ginčijamas sprendimas).

Teisinis pagrindas

Stojimo aktas

2 Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33, toliau – Stojimo aktas) IV priedo 4 skyriuje įtvirtinta:

„<...>

Nepažeidžiant procedūros, taikomos [EB] 88 straipsnyje numatytai esamai pagalbai, pagalbos schemos ir individuali pagalba, teikiama veiklai, susijusiai su EB sutarties I priede išvardytų produktų <...> gamyba <...>, pradėtos taikyti naujojoje valstybėje narėje iki įstojimo dienos ir toliau taikomos po tos dienos, laikomos esama pagalba, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į šias sąlygas:

— Komisijai pranešama apie pagalbos priemones per keturis mėnesius nuo įstojimo dienos. <...> Komisija paskelbia tokios pagalbos sąrašą.

Tokios pagalbos priemonės laikomos „esama“ pagalba, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 1 dalyje, iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos.

Prireikus naujosios valstybės narės pakeičia šias pagalbos priemones, kad jos atitiktų Komisijos taikomas gaires, ne vėliau kaip iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos. Po šios dienos bet kokia šių gairių neatitinkanti pagalba laikoma nauja pagalba.“

Reglamentas (EB) Nr. 659/1999

3 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [EB 88] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 1 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente:

<...>

c) „nauja pagalba“ – tai visa pagalba, t. y. pagalbos sistemos ir individuali pagalba, kuri nėra egzistuojanti pagalba, įskaitant egzistuojančios pagalbos pakeitimus;

<...>“

4 Šio reglamento 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Jeigu, Komisijos nuomone, atitinkama [esama] pagalbos sistema neatitinka arba daugiau nebeatitinka bendrosios rinkos, savo išankstinę nuomonę ji praneša suinteresuotajai valstybei narei ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti savo pastabas. <...>“

5 Šio reglamento 18 straipsnyje numatyta:

„Jeigu Komisija, vadovaudamasi valstybės narės pagal 17 straipsnį pateikta informacija, padaro išvadą, kad atitinkama [esama] pagalbos sistema neatitinka arba daugiau nebeatitinka bendrosios rinkos, suinteresuotajai valstybei narei ji pateikia rekomendaciją, siūlančią taikyti atitinkamas priemones. <...>“

6 To paties reglamento 19 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Jeigu suinteresuotoji valstybė narė pritaria pasiūlytoms priemonėms ir apie tai praneša Komisijai, Komisija tą faktą įregistruoja ir informuoja apie tai valstybę narę. Minėtoji valstybė narė privalo įgyvendinti atitinkamas priemones, kurioms ji pritarė.“

Reglamentas (EB) Nr. 1857/2006

7 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1857/2006 dėl [EB 87] ir [EB 88] straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 70/2001 (OL L 358, p. 3), 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Investicijų pagalba į žemės ūkio valdas Bendrijoje, kurios verčiasi pirmine žemės ūkio produktų gamyba, yra suderinama su bendrąja rinka pagal [EB] 87 straipsnio 3 dalies [c punktą] ir apie ją nebūtina pranešti, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 3 dalyje, jeigu ji atitinka sąlygas, išdėstytas [šio straipsnio] 2–10 dalyse.

<...>

8. Pagalba gali būti teikiama žemei, išskyrus statyboms skirtą žemę, kurios kaina neviršija 10 % investicijos pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų, įsigyti.

<...>“

Reglamentas (EB) Nr. 1535/2007

8 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1535/2007 dėl [EB 87] ir [EB 88] straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje (OL L 337, p. 35) 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Pagalbos priemonės, kurios atitinka šio straipsnio 2–7 dalyse nustatytas sąlygas, nelaikomos atitinkančiomis visus [EB] 87 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, todėl joms netaikomas [EB] 88 straipsnio 3 dalyje numatytas reikalavimas pranešti apie pagalbą.“

Žemės ūkio gairės

9 Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių (OL C 319, 2006, p. 1, toliau – Žemės ūkio gairės) 29 punkte nurodyta:

„Pagalba investicijoms į žemės ūkio valdas laikoma suderinama su [EB] 87 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatomis, jei ji atitinka visas [Reglamento Nr. 1857/2006] 4 straipsnio nuostatas [sąlygas] <...>“

10 Šių gairių 195 punktas išdėstytas taip:

„Vertinant pagalbos schemas ir individualią pagalbą, laikomas esama pagalba 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 straipsnio [skyriaus] 4 punkte nustatytąja prasme, taikomos 2006 m. gruodžio 31 d. galiojančios Bendrijos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje gairės – jos šiai pagalbai yra taikomos iki 2007 m. gruodžio 31 d., nepažeidžiant 196 punkto ir su sąlyga, kad ta pagalba vėliausiai 2007 m. balandžio 30 d. atitinka minėtų gairių nuostatas.“

11 Šių gairių skyriuje „Pasiūlymai dėl atitinkamų priemonių“ esančiame 196 punkte nurodyta:

„Vadovaudamasi [EB] 88 straipsnio 1 dalimi, Komisija siūlo valstybėms narėms ne vėliau kaip iki 2007 m. gruodžio 31 d. iš dalies pakeisti savo esamas pagalbos skyrimo schemas, siekiant jas suderinti su šiomis gairėmis, išskyrus <...> [esamas] pagalbos investicijoms, susijusioms su žemės įsigijimu žemės ūkio valdose, schemas, kurios turi būti iš dalies pakeistos pagal šias gaires iki 2009 m. gruodžio 31 d.“

12 Tų pačių gairių 197 punkte numatyta, kad valstybės narės raginamos ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 28 d. raštu patvirtinti savo pritarimą šiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių.

13 Žemės ūkio gairių 198 punktas išdėstytas taip:

„Jei kuri nors valstybė narė iki šios datos raštu nepatvirtins savo sutikimo, Komisija pritaikys Reglamento [Nr. 659/1999] 19 straipsnio 2 dalį ir, prireikus, pradės šioje nuostatoje numatytą tyrimo procesą.“

Laikinoji sistema

14 Bendrijos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis, įtvirtintos 2008 m. gruodžio 17 d. Komisijos komunikate (OL C 83, 2009, p. 1), kuris iš dalies pakeistas Komisijos komunikatu, paskelbtu 2009 m. spalio 31 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 261, p. 2, toliau – laikinoji sistema), 4.2.2 punkte numatyta, kad atsižvelgiant į ekonominę padėtį manoma, kad būtina laikinai sudaryti galimybę tam tikromis sąlygomis teikti ribotą pagalbą.

15 Laikinosios sistemos 4.2.2 punkto h papunktyje, be kita ko, patikslinta, kad „jei pagalba teikiama įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje <...>, kiekviena įmonė gali gauti ne didesnę kaip 15 000 [eurų] finansinės subsidijos (arba bendrojo subsidijos ekvivalento) sumą“.

16 Laikinosios sistemos 7 punkte, be kita ko, numatyta, kad „šis komunikatas <...> nebus taikomas po 2010 m. gruodžio 31 d.“

Ginčo aplinkybės

17 1996 m. Lenkijos Respublika pradėjo teikti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti.

18 Pagal Stojimo akto IV priedo 4 skyriuje nustatytą procedūrą Lenkijos Respublika pranešė Komisijai apie dvi esamas pagalbos schemas, pavadintas atitinkamai „Palūkanų už paskolas, skirtas investicijoms į žemės ūkio ir žemės ūkio produktų sektorių, mokėjimo subsidijos“ ir „Žemės, priklausančios iždo žemės ūkio valdai, pardavimas suteikiant galimybę mokėtiną sumą mokėti dalimis ir taikant preferencinę palūkanų normą“. Tada Komisija įrašė šias pagalbos schemas į naujųjų valstybių narių žemės ūkio sektoriuje esamų valstybės pagalbos priemonių sąrašą; šis sąrašas paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 147, 2005, p. 2).

19 Žemės ūkio gairių 196 punkte Komisija pasiūlė valstybėms narėms iš dalies pakeisti esamas pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas, siekiant suderinti jas su šiomis gairėmis iki 2009 m. gruodžio 31 d.

20 2007 m. vasario 26 d. Lenkijos Respublika pranešė pritarianti šių gairių 196 punkte pateiktiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių. Kaip numatyta Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalyje, Komisija šį pritarimo faktą įregistravo ir paskelbė komunikate *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 70, 2008, p. 11).

21 2009 m. birželio 12 d. Lenkijos Respublika, remdamasi EB 88 straipsnio 2 dalimi, pateikė Europos Sąjungos Tarybai prašymą pripažinti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti suderinama su vidaus rinka iki 2013 m. gruodžio 31 d. 2009 m. rugsėjo 28 d. ši valstybė narė Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybai dėl šio klausimo pateikė naują prašymą.

22 Ginčijamu sprendimu Taryba šį prašymą patenkino remdamasi EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa. Šio sprendimo 1 straipsnis išdėstytas taip:

„Laikoma, kad Lenkijos valdžios institucijų teikiama išimtinė pagalba, naudojama žemės ūkio paskirties žemės pirkimui skirtoms paskoloms, neviršijanti 400 mln. [Lenkijos zlotų (PLN)] ir teikiama nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., yra suderinama su bendrąja rinka.“

23 Taryba savo sprendimą motyvavo faktais, nurodomais visų pirma jo 2–8 konstatuojamosiose dalyse: Lenkijos ūkių nepalankia teritorine struktūra, nedidelėmis ūkininkų pajamomis, žemės ūkio gamybai reikalingų priemonių kainų kilimu ir dėl ekonomikos ir finansų krizės Lenkijoje sukeltu ūkininkų pajamų bei žemės ūkio produktų kainų kritimu, taip pat paplitusiu nedarbu. Ji taip pat nurodė, kad Lenkijos ūkininkų situacija dar pablogėjo dėl didelių potvynių sukeltų nuostolių. Galiausiai ji pabrėžė žemės ūkio paskirties žemės kainos nuolatinį augimą, Lenkijos ūkininkų lėšų stygių ir sunkumus, su kuriais jie susiduria norėdami gauti paskolą.

24 Pagal ginčijamo sprendimo 11 ir 12 konstatuojamąsias dalis:

„(11) Šiuo metu Komisija dar nėra pradėjusi procedūros ar priėmusi pozicijos dėl pagalbos pobūdžio ir jos atitikimo bendrajai rinkai.

(12) Todėl susidarė išimtinės aplinkybės, kuriomis, taikant leidžiančią nukrypti nuostatą ir tik tiek, kiek tai yra būtinai reikalinga siekiant apriboti skurdo Lenkijos kaimo vietovėse mastą, galima laikyti, kad tokia pagalba yra suderinama su bendrąja rinka.“

Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

25 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą ir

— priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

26 Taryba Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepagrįstą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

27 2010 m. rugpjūčio 9 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Lietuvos Respublikai, Vengrijai ir Lenkijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimų.

Dėl ieškinio

28 Grįsdama savo ieškinį Komisija remiasi keturiais pagrindais, susijusiais atitinkamai su Tarybos kompetencijos nebuvimu, piktnaudžiavimu įgaliojimais, lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimu, taip pat akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo vertinimo klaida ir proporcingumo principo pažeidimu.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Tarybos kompetencijos nebuvimu

29 Kaip pirmąjį ieškinio pagrindą Komisija nurodo tai, kad Taryba neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo.

30 Šį pirmąjį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys. Pirma dalis susijusi su termino, kurį Taryba turėjo sprendimui pagal EB 88 straipsnio 2 dalį priimti, praleidimu, o antra – su jos kompetencijos patvirtinti pagalbą, kurią Lenkijos Respublika įsipareigojo panaikinti, kai pritarė Komisijos pasiūlytoms atitinkamoms priemonėms, nebuvimu.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo pirmos dalies, susijusios su tuo, kad Taryba priėmė sprendimą praėjus daugiau nei trims mėnesiams po Lenkijos Respublikos prašymo pateikimo

– Šalių argumentai

31 Komisijos nuomone, Tarybos įgaliojimams, kuriuos ji turi pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, taikomos kelios sąlygos. Visų pirma Taryba gali imtis veiksmų pagal šią nuostatą tik per trijų mėnesių laikotarpį nuo atitinkamos valstybės narės prašymo pateikimo datos.

32 Taigi, priėmusi ginčijamą sprendimą po penkių mėnesių nuo Lenkijos Respublikos prašymo patvirtinti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti pateikimo datos, Taryba ėmėsi veiksmų praėjus šiam terminui, nors ji nebeturėjo kompetencijos priimti sprendimo.

33 Taryba teigia atvirkščiai, kad EB 88 straipsnio 2 dalyje jai suteiktas trijų mėnesių terminas sprendimui priimti taikomas tik tais atvejais, kai Komisija jau yra pradėjusi atitinkamos valstybės pagalbos tyrimo procedūrą, o šioje byloje taip nėra.

– Teisingumo Teismo vertinimas

34 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad nors EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatyta, kad Komisija priima sprendimą, jei Taryba per tris mėnesius po prašymo pateikimo savo požiūrio nepareiškia, ši taisyklė taikoma tik tais atvejais, kai Komisija yra jau pradėjusi EB 88 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą, bet dar nėra priėmusi sprendimo pripažinti pagalbą nesuderinama su bendrąja rinka (šiuo klausimu žr. 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-110/02, Rink. p. I-6333, 32 ir 33 punktus).

35 Iš tiesų, kaip savo išvados 34 punkte nurodė generalinis advokatas, iš EB 88 straipsnio 2 dalies trečios ir ketvirtos pastraipų formuluotės matyti, kad šiuo Tarybos kompetencijos įgyvendinimo laiko apribojimu siekiama tik vengti to, kad Komisijos pradėtos procedūros sustabdymas dėl kreipimosi į Tarybą nebūtų tęsiamas ilgą laiką ir taip paralyžiuojami Komisijos veiksmai ir susilpninamas EB 87 ir 88 straipsniais jai suteiktas pagrindinis vaidmuo pripažįstant galimą pagalbos nesuderinamumą (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 29 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

36 Šioje byloje neginčijama, kad Komisija niekada nebuvo pradėjusi EB 88 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos procedūros dėl ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos. Todėl tai, kad nuo pirmojo Lenkijos Respublikos prašymo iki ginčijamo sprendimo priėmimo praėjo penki mėnesiai, negali lemti Tarybos kompetencijos pagal šio 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą nebuvimo.

37 Todėl pirmojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo antros dalies, susijusios su tuo, kad Taryba patvirtino pagalbą, kurią Lenkijos Respublika įsipareigojo panaikinti, kai pritarė Komisijos pasiūlytoms atitinkamoms priemonėms

– Šalių argumentai

38 Komisijos nuomone, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad Tarybos pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą turimi įgaliojimai yra išimtinio pobūdžio ir kad todėl Taryba neturi kompetencijos paneigti Komisijos sprendimo, kuriuo pagalba pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka, arba bandyti apeiti tokį sprendimą.

39 Be to, Komisija mano, kad Žemės ūkio gairių 196 punkte ji patvirtino galutinę poziciją dėl Lenkijos Respublikos įgyvendintos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos suderinamumo su vidaus rinka. Tai, kad ši pozicija buvo patvirtinta gairėse, neturi reikšmės, nes Europos Sąjungos teismai yra nusprendę, kad gairėms pritarusi valstybė narė privalo jas taikyti.

40 Šioje byloje Lenkijos Respublika yra pranešusi apie savo pritarimą Žemės ūkio gairių 196 punkte nurodytiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių. Todėl ji turi šią pagalbos schemą taikyti ne ilgiau kaip iki 2009 m. gruodžio 31 d. ir neatnaujinti jos taikymo iki 2013 m. gruodžio 31 d. Dėl šios priežasties Taryba, patvirtinusi tą pačią pagalbos schemą nuo 2010 m. sausio 1 d., panaikino Komisijos sprendimo veiksmingumą ir taip viršijo savo kompetenciją.

41 Taryba teigia priešingai, kad ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema yra nauja pagalbos schema. Taigi ji mano, jog pagal Stojimo akto IV priedo 4 skyrių pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schema, kurią taikė Lenkijos Respublika prieš įstodama į Sąjungą, gali būti laikoma esama pagalbos schema tik iki 2007 m. balandžio 30 d.

42 Be to, ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema skiriasi nuo šio sprendimo 18 punkte minėtų pagalbos schemų visų pirma dėl to, kad ji pagrįsta naujomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis. Maža to, net darant prielaidą, kad atitinkamos priemonės buvo taikomos Lenkijos Respublikos įgyvendintai pagalbos schemai ir kad ji nebuvo suderinta su šiomis priemonėmis, iš 1993 m. kovo 24 d. Sprendimo *CIRFS ir kt. prieš Komisiją* (C-313/90, Rink. p. I-1125) matyti, kad ši schema paprasčiausiai tapo nauja pagalbos schema. Todėl Komisija niekada nevertino ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos suderinamumo su vidaus rinka.

43 Taryba pridūrė, kad Žemės ūkio gairių 196 punktas netaikomas jos patvirtintai pagalbos schemai, nes EB 88 straipsnio 1 dalyje numatytos atitinkamos priemonės taikomos tik esamai pagalbai.

44 Galiausiai Taryba mano, kad Žemės ūkio gairių 29 ir 196 punktai nereiškia, kad valstybės pagalba, kuri neatitinka Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje nurodytų sąlygų, yra sistemiškai nesuderinama su vidaus rinka. Iš tiesų, kadangi šiame reglamente numatyta bendroji išimtis, apie šią pagalbą gali būti pranešta Komisijai pagal EB 88 straipsnio 3 dalį. Gairių 196 punkte reikalaujama, kad esamos pagalbos schemos būtų suderintos su šiomis gairėmis, ir taip paprasčiausiai atkreipiamas dėmesys į pareigą laikytis EB 87 ir 88 straipsnių nuostatų, pagal kurias reikalaujama, kad Komisija ar Taryba atliktų individualų naujos pagalbos schemos atitikties tyrimą.

45 Savo dublike Komisija teigia, kad iš Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus matyti, kad, nesant nesuderinamumo tarp nagrinėjamos pagalbos schemos ir nuo 2007 m. gegužės 1 d. taikomų gairių, ši schema išsaugojo esamos pagalbos statusą. Ji taip pat tvirtina, kad Tarybos nurodyti skirtumai tarp esamų pagalbos schemų ir ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos nėra svarbūs, nes šios schemos taip neatsiejamai susijusios, jog reikalavimas skirti šias abi schemas, siekiant EB 88 straipsnio 2 dalies taikymo tikslų, atrodo labai dirbtinis.

46 Lietuvos Respublika, Vengrija ir Lenkijos Respublika iš esmės pritaria Tarybos analizei. Vengrija visų pirma pabrėžia, kad dėl abstrakčios ir bendros Žemės ūkio gairių 196 punkto formuluotės negalima manyti, kad jame pateikiami pasiūlymai dėl atitinkamų priemonių, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnį.

– Teisingumo Teismo vertinimas

47 Norint įvertinti pirmojo pagrindo, kuriuo Komisija rėmėsi grįsdama savo ieškinį, antros dalies pagrįstumą, reikia nustatyti, ar Taryba turėjo kompetenciją pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą ginčijamame sprendime nurodytą pagalbos schemą laikyti suderinama su vidaus rinka, nors Lenkijos Respublika buvo pritarusi Žemės ūkio gairių 196 punkte pasiūlytoms atitinkamoms priemonėms.

48 Pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą valstybės narės prašymu Taryba, nukrypdama nuo EB 87 straipsnio nuostatų arba EB 89 straipsnyje numatytų reglamentų, gali vieningai nuspręsti, kad tam tikra tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba neprieštarauja vidaus rinkai, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis.

49 Taigi valstybė narė konkrečiomis aplinkybėmis gali pranešti apie pagalbą ne Komisijai, kuri priimtų sprendimą pagal EB 88 straipsnio 3 dalyje nustatytą tvarką, bet Tarybai, kuri priimtų sprendimą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nustatytą tvarką, nukrypdama nuo EB 87 straipsnio nuostatų arba EB 89 straipsnyje numatytų reglamentų.

50 Teisingumo Teismas jau yra patikslinęs kai kuriuos šios nuostatos aiškinimo aspektus.

51 Taigi, priminęs apie ESV sutarties Komisijai suteiktą pagrindinį vaidmenį pripažinti galimą pagalbos nesuderinamumą su vidaus rinka, jis visų pirma nusprendė, kad EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje numatytas išimtinis ir ypatingas atvejis, todėl Tarybai šia nuostata suteikti įgaliojimai yra aiškiai išimtinio pobūdžio (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 29–31 punktus), vadinasi, ši 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa neabejotinai turi būti aiškinama griežtai (pagal analogiją žr. 2010 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Mattner*, C-510/08, Rink. p. I-3553, 32 punktą ir 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Česká spořitelna*, C-419/11, 26 punktą).

52 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, jog EB 88 straipsnio 2 dalies trečia ir ketvirta pastraipos, pagal kurias, pirma, valstybės narės kreipimasis į Tarybą trims mėnesiams sustabdo Komisijos vykdomą tyrimą ir, antra, per šį terminą Tarybai nepriėmus sprendimo, jį priima Komisija, turi būti aiškinamos

taip, kad praėjus šiam terminui Taryba nebeturi kompetencijos pagal minėtą trečią pastraipą priimti sprendimo dėl atitinkamos pagalbos (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 32 punktą).

53 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokio Tarybos kompetencijos ribojimo laiko atžvilgiu nustatymas taip pat rodo, kad jeigu prieš Komisijai pripažįstant nagrinėjamą pagalbą nesuderinama su vidaus rinka ir užbaigiant EB 88 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatytą procedūrą atitinkama valstybė narė, remdamasi EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa, nepateikė Tarybai jokio prašymo, Taryba nebegali vykdyti jai pagal šios nuostatos trečią pastraipą suteiktų išimtinių įgaliojimų, kad tokią pagalbą paskelbtų suderinama su vidaus rinka (minėto Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 33 punktas ir 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-399/03, Rink. p. I-5629, 24 punktas).

54 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pabrėžė, kad toks aiškinimas leidžia išvengti sprendimų, kurių rezoliucinės dalys prieštarautų viena kitai, priėmimo ir taip prisideda prie teisinio saugumo, nes išsaugomas administracinio sprendimo galutinis pobūdis, įgytas pasibaigus tinkamiems apskundimo terminams arba išnaudojus teisines gynybos priemones (šiuo klausimu žr. minėto 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 32 ir 35 punktus ir minėto 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 25 punktą).

55 Galiausiai Teisingumo Teismas sprendė, ar dėl aplinkybės, jog Taryba nėra kompetentinga spręsti klausimo dėl pagalbos, dėl kurios Komisija yra priėmusi galutinį sprendimą, suderinamumo su vidaus rinka, Taryba taip pat neturi kompetencijos priimti sprendimo dėl pagalbos, kuria neteisėtos pagalbos, anksčiau Komisijos sprendimu paskelbtos nesuderinama, gavėjams suteikiama suma, skirta šiuo sprendimu šiems gavėjams nurodytam pagalbos grąžinimui kompensuoti.

56 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu valstybei narei būtų leista suteikti tokios neteisėtos pagalbos gavėjams naują neteisėtos pagalbos dydžio pagalbą, skirtą grąžinimo, kurį atlikti jie turi pagal minėtą sprendimą, poveikiui neutralizuoti, būtų akivaizdžiai panaikintas pagal EB 87 ir 88 straipsnius priimtų Komisijos sprendimų veiksmingumas (minėto 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 43 punktas ir minėto 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 27 punktas).

57 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad Taryba negali sudaryti kliūčių Komisijos sprendimui, kuriuo konstatuojama, jog pagalba nesuderinama su vidaus rinka, ir pati pripažinti šios pagalbos suderinama su šia rinka, juo labiau ji neturi panaikinti tokio sprendimo veiksmingumo, pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą pripažindama suderinama su vidaus rinka pagalbą, skirtą tam, kad neteisėtos pagalbos, pripažintos nesuderinama su vidaus rinka, gavėjams būtų kompensuotas šiuo sprendimu nurodytas jos grąžinimas (šiuo klausimu žr. minėto 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 44 ir 45 punktus ir minėto 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 28 punktą).

58 Iš šios teismo praktikos išplaukia, kad taikant EB 88 straipsnio 2 dalį Tarybos ir Komisijos atitinkama kompetencija atribojama taip, kad, pirma, Komisijos kompetencija būtų vykdoma kaip pagrindinė, o Taryba būtų kompetentinga tik išimtinėmis aplinkybėmis. Antra, Tarybos kompetencija, kurią vykdydama ji gali savo sprendimu nukrypti nuo kai kurių Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje, turi būti vykdoma laikantis nustatytų laiko apribojimų. Trečia, kai Komisija ar Taryba galutinai nusprendžia dėl nagrinėjamos pagalbos suderinamumo, kita iš šių dviejų institucijų nebegali priimti šiuo klausimu priešingo sprendimo.

59 Šiuo aiškinimu siekiama išsaugoti Sąjungos veiksmų darną ir veiksmingumą, nes, pirma, pagal jį pašalinama galimybė priimti vienus kitiems prieštaraujančius sprendimus ir, antra, neleidžiama vienos Sąjungos institucijos sprendimo, kuris tapo galutinis, paneigti kitos institucijos sprendimu nesilaikant jokių terminų, įskaitant numatytą EB 230 straipsnio 5 dalyje, ir pažeidžiant teisinio saugumo principą.

60 Be to, argumentai, kuriais grindžiamas šis aiškinimas, parodo, kad nelabai svarbu, ar pagalba, dėl kurios priimtas Tarybos sprendimas, yra esama, ar nauja pagalba. Iš tiesų, kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, Komisijos sprendimo veiksmingumas paveikiamas ne tik tada, kai Taryba priima sprendimą, kuriuo ta pati pagalba, kaip ir ta, dėl kurios jau nusprendė Komisija, pripažįstama suderinama su vidaus rinka, bet ir tada, kai pagalba, dėl kurios Taryba priėmė sprendimą, skirta tam, kad neteisėtos pagalbos, pripažintos nesuderinama su vidaus rinka, gavėjams būtų kompensuotas Komisijos sprendimu nurodytas jos grąžinimas. Šiomis aplinkybėmis antroji pagalba yra taip neatsiejamai susijusi su anksčiau Komisijos konstatuota nesuderinama su vidaus rinka pagalba, jog reikalavimas skirti šias pagalbas, siekiant EB 88 straipsnio 2 dalies taikymo tikslų, atrodo labai dirbtinis (šiuo klausimu žr. minėto 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 45 ir 46 punktus).

61 Taigi šioje byloje svarbu išsiaiškinti, ar pagalba, kurią Taryba pripažino suderinama su vidaus rinka, nepaisant to, ar tai esama, ar nauja pagalba, turi būti laikoma pagalba, dėl kurios Komisija jau priėmė galutinį sprendimą.

62 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad, vykdydama savo pagal EB 87 ir 88 straipsnius turimą kompetenciją, Komisija gali priimti gaires, kurių tikslas nurodyti, kaip ji ketina įgyvendinti pagal tuos pačius straipsnius savo naujos pagalbos arba esamos pagalbos schemos vertinimo įgaliojimus (2002 m. birželio 18 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-242/00, Rink. p. I-5603, 27 punktas).

63 Kadangi šios gairės grindžiamos EB 88 straipsnio 1 dalimi, jos yra reguliaraus ir periodiško bendradarbiavimo, kai Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja esamas pagalbos sistemas ir joms siūlo atitinkamas priemones, reikalingas vidaus rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti, elementas (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 15 d. Sprendimo *IJssel Vliet*, C-311/94, Rink. p. I-5023, 36 ir 37 punktus ir 2000 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-288/96, Rink. p. I-8237, 64 punktą). Kai šiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių valstybė narė pritaria, jai tos priemonės tampa privalomos (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *IJssel Vliet* 42 ir 43 punktus ir minėto 2000 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 65 punktą), ir, kaip priminta Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalyje, ji turi jas įgyvendinti.

64 Šioje byloje Lenkijos Respublika apie savo pritarimą Žemės ūkio gairių 196 punkte nurodytiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių pranešė 2007 m. vasario 26 d.

65 Visų pirma šios atitinkamos priemonės apima esamų pagalbos investicijoms, susijusioms su žemės įsigijimu žemės ūkiuose, schemų pakeitimą siekiant šias schemas suderinti su gairėmis vėliausiai iki 2009 m. gruodžio 31 d.

66 Be to, minėtų gairių 29 punkte įtvirtinta, kad pagalba investicijoms į žemės ūkio valdas laikoma suderinama su EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatomis, jei ji atitinka visas Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje nustatytas sąlygas.

67 Taigi, atrodo, kad pagal Žemės ūkio gairių 196 punktą Komisija siūlo būtent valstybėms narėms, kurios taiko esamas pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas, neatitinkančias visų Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje nustatytų sąlygų, ne vėliau kaip iki 2009 m. gruodžio 31 d. iš dalies pakeisti šias schemas, siekiant jas suderinti su šiomis sąlygomis, o to nepadarius – jas panaikinti.

68 Šiai išvadai nedaro poveikio Tarybos argumentas, kad Žemės ūkio gairių 29 punkte teikiama nuoroda į Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje nustatytas sąlygas reiškia, jog apie bet kurį projektą dėl valstybės pagalbos investicijoms į žemės ūkio valdas, kuris neatitinka šiame straipsnyje nurodytų sąlygų, turi būti pranešta Komisijai, kad ji galėtų įvertinti, ar ši pagalba suderinama su vidaus rinka.

69 Iš Žemės ūkio gairių 196 punkto, skaitomo kartu su jų 29 punktu, formuluotės išplaukia, kad Komisija ketino įgyvendinti savo vertinimo įgaliojimus tam tikrais atvejais naudodama šias sąlygas kaip suderinamumo, o ne atleidimo nuo pareigos pranešti kriterijus. Todėl šių sąlygų taikymo sritis taikant šias gaires esamoms pagalbos schemoms skiriasi nuo tos, kuri joms suteikta pagal Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 1 dalį.

70 Be to, negalima pritarti Vengrijos argumentui, kad Komisija negali teisėtai siūlyti abstrakčiai ir bendrai suformuluotų atitinkamų priemonių, taikomų keliose valstybėse narėse esančioms pagalbos schemoms. Iš tiesų, jeigu pagal Reglamento Nr. 659/1999 17 ir 18 straipsnius reikalaujama, kad Komisija atliktų kiekvienos esamos pagalbos schemos, dėl kurios ji ketina siūlyti atitinkamas priemones, individualų tyrimą, nei EB 88 straipsnio 1 dalimi, nei šiuo reglamentu nedraudžiama šiai institucijai pateikti tokių pasiūlymų, identifikuojant esamas pagalbos schemas pagal požymius, bet nenurodant konkrečių schemų.

71 Taigi reikia pabrėžti, kad pagal EB 88 straipsnio 1 dalį Žemės ūkio gairių 196 punkte Komisijos siūlomos atitinkamos priemonės susijusios tik su esamomis pagalbos schemomis.

72 Reikia nurodyti, kad ginčijamu sprendimu patvirtinta schema yra nauja pagalbos schema.

73 Taigi net darant prielaidą, kad šio sprendimo 18 punkte minima pagalbos schema po 2007 m. balandžio 30 d. išsaugojo esamos pagalbos schemos statusą, neginčijama, kad šios pagalbos schemos neatitiko Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje nustatytų sąlygų, į kurias daroma nuoroda Žemės ūkio gairių 29 punkte.

74 Kadangi iš Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punkto matyti, kad visos pagalbos schemos, kurios nėra esamos pagalbos schemos, yra naujos pagalbos schemos, ir kadangi ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema taikoma nuo 2010 m. sausio 1 d., ji neabejotinai yra nauja pagalbos schema.

75 Taigi Lenkijos Respublikos pareigos, atsiradusios jai pritarus pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių, nesusijusios su schema, kuri ginčijamu sprendimu laikoma suderinama su vidaus rinka, nes tai nauja pagalbos schema, nesutampanti su esama pagalbos schema, su kuria susijusios atitinkamos priemonės, kurioms ši valstybė narė pritarė.

76 Tačiau Taryba negali remtis vien pagalbos schemos nauju pobūdžiu, kad iš naujo nagrinėtų situaciją, kurią Komisija jau galutinai įvertino, ir taip šį vertinimą paneigtų. Taigi Taryba nėra kompetentinga nuspręsti, kad nauja pagalbos schema turi būti laikoma suderinama su vidaus rinka, kai ji taip neatsiejamai susijusi su esama pagalbos schema, kurią valstybė narė įsipareigojo pakeisti ar panaikinti, pagal EB 88 straipsnio 1 dalyje numatytą tvarką, jog reikalavimas skirti šias abi schemas, siekiant EB 88 straipsnio 2 dalies taikymo tikslų, atrodo labai dirbtinis (pagal analogiją žr. minėto 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 46 punktą).

77 Vis dėlto nagrinėjamoje byloje taip nėra.

78 Šiuo atžvilgiu galima nurodyti, kad nuo Komisijos vertinimo iki Tarybos vertinimo prabėgo daug laiko, nes ginčijamas sprendimas buvo priimtas praėjus maždaug trejiems metams po nagrinėjamų pasiūlymų dėl atitinkamų priemonių pateikimo.

79 Be to, šis sprendimas grindžiamas būtent naujų aplinkybių, kurias Taryba laiko išimtinėmis ir į kurias Komisija negalėjo atsižvelgti vertindama Lenkijos Respublikos įgyvendintos esamos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos suderinamumą su vidaus rinka, atsiradimu.

80 Taigi, nors Žemės ūkio gairės priimtos 2006 m., ginčijamame sprendime daroma išsami nuoroda į 2008 ir 2009 metais ekonomikos ir finansų krizės sukeltus padarinius Lenkijos žemės ūkio sektoriui. Taryba, be kita ko, remiasi ūkininkų pajamų ir žemės ūkio produktų kainų sumažėjimu per šiuos dvejus metus dėl nuosmukio, 2009 m. metais konstatuotomis aukštomis palūkanų normomis, dideliais sunkumais, susijusiais su paskolos gavimu, ir nedarbo augimu.

81 Reikia nurodyti, kad Komisijos pozicija dėl šio sprendimo 18 punkte minėtų schemų suderinamumo su vidaus rinka, priimta norint paremti jos pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, neabejotinai pagrįsta pasekmių, galinčių kilti vidaus rinkos laipsniškam plėtojimui arba veikimui dėl šių schemų taikymo, vertinimu, atsižvelgiant į 2006 m. jos turimus ekonominius duomenis.

82 Taigi dėl šio sprendimo 80 punkte minėto esminio aplinkybių pasikeitimo Komisijos atliktas šių pagalbos schemų vertinimas negali būti laikomas darančiu įtaką vertinimui pagalbos schemos, apimančios panašias priemones, tačiau taikytinos visiškai kitokiame ekonominiame kontekste nei tas, į kurį atsižvelgė Komisija atlikdama savo vertinimą. Todėl naujos pagalbos schemos, dėl kurios Lenkijos Respublika pateikė Tarybai prašymą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, suderinamumas su vidaus rinka turi būti vertinamas individualiai ir atskirai nuo šio sprendimo 18 punkte minėtų schemų vertinimo, atlikto atsižvelgiant į ekonomines aplinkybes, kurios buvo svarbios šios pagalbos suteikimo momentu (šiuo klausimu žr. 1991 m. spalio 3 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-261/89, Rink. p. I-4437, 21 punktą ir 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt prieš Komisiją*, C-459/10 P, Rink. p. I-109, 48 punktą).

83 Todėl šioje byloje nagrinėjama situacija skiriasi nuo tos, kurią Teisingumo Teismas nagrinėjo minėtame 2004 m. birželio 29 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* ir minėtame 2006 m. birželio 22 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą*.

84 Iš tiesų, priešingai nei šiais dviem sprendimais panaikinti Tarybos sprendimai, šiuo atveju ginčijamas sprendimas motyvuojamas būtent naujais elementais, atsiradusiais dėl esminio aplinkybių pasikeitimo laikotarpiu nuo to momento, kai Komisija išnagrinėjo Lenkijos Respublikos taikomas esamas pagalbos schemas, iki to, kai Taryba vertino naują pagalbos schemą, dėl kurios ši valstybė narė jai pateikė prašymą.

85 Todėl elementų, pateisinusių Tarybos kompetencijos nebuvimą dviejuose šio sprendimo 83 punkte minėtuose teismo sprendimuose, šioje byloje nėra.

86 Be to, Tarybos kompetencijos pripažinimas negali leisti apeiti atitinkamų priemonių, kurioms pritarė valstybės narės.

87 Iš tiesų, viena vertus, Taryba turi kompetenciją patvirtinti naują pagalbos schemą, kuri panaši į esamą pagalbos schemą, kurią valstybė narė privalėjo pakeisti ar panaikinti po to, kai pritarė pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių, tik tuo atveju, jei po šių pasiūlymų atsiranda naujų aplinkybių.

88 Kita vertus, pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą Tarybai suteikti įgaliojimai gali būti įgyvendinami tik laikantis šioje nuostatoje nustatytų ribų, t. y. jei yra išimtinių aplinkybių (šiuo klausimu žr. 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-122/94, Rink. p. I-881, 13 punktą).

89 Galiausiai, kalbant apie Komisijos argumentą, kad Taryba neturi kompetencijos patvirtinti pagalbos, kuri neatitinka Žemės ūkio gairėse pateiktų nuorodų, reikia priminti, kad pagal šias gaires tik 196 punkte esantys pasiūlymai dėl atitinkamų priemonių, kuriems pritarė valstybės narės, gali reikšti galutinės Komisijos pozicijos dėl pagalbos schemos suderinamumo su vidaus rinka priėmimą.

90 Iš tiesų tik šie pasiūlymai dėl atitinkamų priemonių pateikiami valstybėms narėms, kad šios pritartų, kaip nurodyta Žemės ūkio gairių 197 punkte, o kitos jų nuostatos yra tik bendrosios nuorodas teikiančios taisyklės, kurios privalomos Komisijai (šiuo klausimu žr. 2002 m. birželio 13 d. Sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-382/99, Rink. p. I-5163, 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką), bet ne valstybėms narėms. *A fortiori* jos negali būti privalomos Tarybai, nes EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje jai suteikti įgaliojimai išimtinėmis aplinkybėmis nukrypti nuo EB 87 straipsnio nuostatų ir EB 89 straipsnyje numatytų reglamentų.

91 Taigi iš šių gairių 196 punkto išplaukia, kad valstybės narės įsipareigojo esamas pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas tik pakeisti pagal minėtas gaires, o to nepadarius – jas panaikinti iki 2009 m. gruodžio 31 d.

92 Tačiau iš šio sprendimo 76–85 punktuose pateiktų argumentų matyti, kad valstybės narės, pritarusios Žemės ūkio gairių 196 punkte nurodytiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių, neprarado visų galimybių prašyti leidimo vėl taikyti panašias ar tapačias schemas per visą šių gairių taikymo laikotarpį.

93 Todėl pirmojo ieškinio pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą, taigi visas šis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su piktnaudžiavimu įgaliojimais

Šalių argumentai

94 Savo antruoju pagrindu Komisija teigia, kad Taryba piktnaudžiavo įgaliojimais, nes mėgino neutralizuoti jos atlikto Lenkijos Respublikos taikytos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos vertinimo pasekmes.

95 Taryba teigia, kad priimdama ginčijamą sprendimą nemėgino Komisijos atlikto vertinimo pasekmių padaryti niekinių, nes Komisija nepriėmė jokio sprendimo, kuriuo būtų pripažinta, jog ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema nesuderinama su vidaus rinka. Iš tiesų Taryba siekė padėti Lenkijos ūkininkams, susidūrusiems su ekonomikos ir finansų krize, pirkti žemės ūkio paskirties žemę.

Teisingumo Teismo vertinimas

96 Kaip Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, aktas tik tuomet laikomas priimtu piktnaudžiaujant įgaliojimais, jei remiantis objektyviais, reikšmingais ir vienas kitą patvirtinančiais duomenimis paaiškėja, kad jis buvo priimtas tik siekiant ar daugiausia siekiant kitų tikslų nei nurodyti arba siekiant išvengti konkrečiam atvejui Sutartyje specialiai numatytos procedūros (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Windpark Groothusen prieš Komisiją*, C-48/96 P, Rink. p. I-2873, 52 punktą ir 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą*, C-310/04, Rink. p. I-7285, 69 punktą).

97 Reikia pažymėti, kad Komisija tokių duomenų nepateikė.

98 Kalbant apie Tarybos siekiamus tikslus ginčijamo sprendimo priėmimo momentu, Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų teigti, kad Taryba siekė išimtinai ar daugiausia kito tikslo, nei padėti Lenkijos ūkininkams lengviau įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, siekiant apriboti skurdo Lenkijos kaimo vietovėse mastą.

99 Kalbant apie Komisijos argumentą, kad iš įvykių sekos ir pasikeistų laiškų matyti, jog ginčijamu sprendimu buvo siekiama panaikinti jos patvirtintą poziciją, reikia nurodyti, kad Taryba galėjo teisėtai manyti, jog Komisija nepriėmė pozicijos dėl atitinkamos pagalbos schemos suderinamumo, kaip pabrėžta ginčijamo sprendimo 11 konstatuojamojoje dalyje.

100 Todėl antrasis ieškinio pagrindas, susijęs su piktnaudžiavimu įgaliojimais, turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimu

Šalių argumentai

101 Trečiuoju pagrindu Komisija tvirtina, kad ginčijamas sprendimas priimtas pažeidžiant lojalaus bendradarbiavimo tarp institucijų principą, nes priimdama šį sprendimą Taryba atleido Lenkijos Respubliką nuo pareigos bendradarbiauti su Komisija, kuri šiai valstybei narei privaloma pagal EB 88 straipsnio 1 dalį.

102 Iš tiesų, leisdama pratęsti esamų pagalbos schemų, kurias Lenkijos Respublika įsipareigojo panaikinti, galiojimą, Taryba pakenkė ankstesnio dialogo tarp Komisijos ir šios valstybės narės rezultatams.

103 Taryba mano neprivalanti laikytis bendradarbiavimo pareigos pagal EB 88 straipsnio 1 dalį. Be to, ji dar kartą patvirtino, kad Lenkijos Respublika visiškai nebuvo įsipareigojusi dėl ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos.

Teisingumo Teismo vertinimas

104 EB 88 straipsnio 1 dalyje Komisijai ir valstybėms narėms nustatyta pareiga reguliariai ir periodiškai bendradarbiauti, kai Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja esamas pagalbos sistemas ir siūlo joms atitinkamas priemones, reikalingas vidaus rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti (šiuo klausimu žr. 2002 m. birželio 18 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 28 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

105 Šiuo klausimu iš šio sprendimo 85 punkto matyti, kad Lenkijos Respublika neprisiėmė jokio specialaus įsipareigojimo dėl ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos. Todėl šis sprendimas negali būti laikomas atleidžiančiu Lenkijos Respubliką nuo konkrečios bendradarbiavimo pareigos, nes juo visiškai nebuvo pakenkta ankstesnio dialogo tarp Komisijos ir šios valstybės narės rezultatams.

106 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, Komisijos pateiktas trečiasis pagrindas, susijęs su lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimu, turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su akivaizdžia vertinimo klaida ir proporcingumo principo pažeidimu

107 Ketvirtojo pagrindo pirma dalimi Komisija tvirtina, kad Taryba padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nustatydama, jog yra išimtinių aplinkybių, pateisinančių patvirtintas priemones. Šio pagrindo antroje dalyje ji teigia, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja proporcingumo principui, nes nagrinėjamos priemonės neleidžia pasiekti šiuo sprendimu siekiamų tikslų ir neapsiriboja tik tuo, kas būtina šiems tikslams pasiekti.

Dėl ketvirtojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo vertinimo klaida

– Šalių argumentai

108 Komisija mano, kad aplinkybės gali būti laikomos išimtinėmis, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, tik jei jų nebuvo galima numatyti iki jų atsiradimo ir jei, atsižvelgiant į nagrinėjamą atvejį, jos susijusios būtent su Lenkijos Respublika. Todėl taip negali būti anksčiau egzistavusios struktūrinės kliūties ar problemos, su kuria susidūrė daugelis valstybių narių, atveju.

109 Komisija taip pat mano, kad nepalanki ūkių teritorinė struktūra ir didelis nedarbo mastas kaimo vietovėse yra jau senos problemos, susijusios su pačia Lenkijos žemės ūkio ekonomikos struktūra. Be to, nėra duomenų, kad kapitalo stygius, su kuriuo susiduria Lenkijos ūkininkai, nėra struktūrinė problema, kuri dėl savo pobūdžio negali būti laikoma išimtine. Žemės ūkio gamybai reikalingų priemonių kainų augimas nėra didesnis Lenkijoje nei kitose valstybėse narėse. Be to, Komisija ginčija, kad Stojimo akte numatytas žemas tiesioginių išmokų lygis, Lenkijos zloto svyravimai euro atžvilgiu arba žemės ūkio paskirties žemės kainų augimas gali būti apibūdinti kaip išimtinės aplinkybės.

110 Maža to, nors Komisija pritaria, kad ekonomikos krizė gali būti išimtinė aplinkybė, vis dėlto mano, kad šia krize pateisinti ginčijamą sprendimą galima tik jeigu dėl sąveikos su anksčiau buvusiomis struktūrinėmis problemomis Lenkijoje būtų susidariusios išimtinės aplinkybės, o to Taryba neįrodė. Komisija taip pat teigia, kad šios krizės poveikis sunkumams gauti paskolas, ūkininkų pajamų mažėjimui ir nedarbo augimui Lenkijoje nėra išimtinio pobūdžio, atsižvelgiant į situaciją visoje Sąjungoje.

111 Taryba mano, kad Komisijos siūloma išimtinių aplinkybių sąvokos apibrėžtis yra pernelyg siaura atsižvelgiant į teismo praktiką, nes tokios aplinkybės turi būti tik nenumatomos ir gali paveikti kitas valstybes nares arba kitus nei žemės ūkis sektorius.

112 Šioje byloje yra išimtinių aplinkybių, kurias sudaro nekasdieniai, su ekonomikos krize susiję įvykiai, kurie turėjo reikšmingų pasekmių Lenkijos ūkininkams ir dėl kurių dar labiau paaštrėjo struktūrinės problemos, ir taip jau būdingos Lenkijos žemės ūkio valdoms. Taigi, didelis ūkininkų pajamų sumažėjimas dėl kainų kritimo, dėl krizės paplitęs nedarbas kaimo vietovėse, didelis palūkanų normų lygis ir dideli sunkumai gauti paskolas, labiau pasireiškę Lenkijoje nei kitose valstybėse narėse, lėmė tai, kad tapo labai sudėtinga, net neįmanoma, Lenkijos ūkininkams pirkti žemės ūkio paskirties žemę. Kalbėdama apie Lenkijos zloto svyravimus euro atžvilgiu, nedidelį tiesioginių išmokų lygį ar žemės ūkio gamybai reikalingų priemonių kainų augimą, Taryba tvirtina, kad tuo ribojama Lenkijos ūkininkų galimybė panaikinti sunkius nuosmukio padarinius.

– Teisingumo Teismo vertinimas

113 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad taikydama EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą Taryba turi plačią diskreciją, kurios įgyvendinimas apima sudėtingus ekonominio ir socialinio pobūdžio vertinimus, kurie turi būti atliekami Sąjungoje. Atsižvelgiant į tai, taikoma šios diskrecijos įgyvendinimo teisminė kontrolė skirta tik įvertinti, ar laikytasi procedūrinių ir motyvavimo taisyklių, patikrinti nurodytų faktinių aplinkybių tikslumui ir nustatyti, ar nebuvo padaryta teisės klaida, akivaizdi faktinių aplinkybių vertinimo klaida ir ar nebuvo piktnaudžiaujama įgaliojimais (šiuo klausimu žr. minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, 18 ir 19 punktus ir pagal analogiją 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 78 punktą).

114 Reikia nurodyti, jog atsižvelgiant į tai, kad ekonomikos ir finansų krizės pasekmės yra neįprastos ir nenumatomos, ir į tai, kokiu mastu jos apėmė Lenkijos žemės ūkį, negali būti laikoma, kad Taryba padarė akivaizdžią vertinimo klaidą manydama, kad šios pasekmės sudaro išimtines aplinkybes, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Beje, Komisija savo dublike pripažino, kad tokios krizės kilimas gali būti tokia išimtinė aplinkybė.

115 Faktas, kad ekonomikos ir finansų krizė taip pat sukėlė didelių pasekmių kitose valstybėse narėse, nėra lemiamas, nes ši aplinkybė neturi poveikio išimtiniam šios krizės pasekmių pobūdžiui, kiek tai susiję su Lenkijos ūkininkų ekonominės situacijos pasikeitimu.

116 Be to, teiginys, kad nepalanki ūkių teritorinė struktūra, didelis nedarbo mastas kaimo vietovėse ar kapitalo stygius, su kuriuo susiduria ūkininkai, Lenkijoje yra struktūrinės problemos, neleidžia įrodyti, kad Taryba padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nuspręsdama, kad ūkininkų pajamų sumažėjimas dėl kainų kritimo, dėl krizės paplitęs nedarbas kaimo vietovėse, didelis palūkanų normų lygis ir dideli sunkumai gauti paskolas labai pablogino Lenkijos ūkininkų padėtį ir taip sudarė kliūčių spręsti minėtas struktūrines problemas, taigi apriboti skurdo Lenkijos kaimo vietovėse mastą ir pagerinti Lenkijos žemės ūkio valdų konkurencingumą (pagal analogiją žr. minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 21 punktą).

117 Iš to išplaukia, kad ketvirtojo ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo pagrindo antros dalies, susijusios su proporcingumo principo pažeidimu

– Šalių argumentai

118 Komisijos nuomone, priimdama ginčijamą sprendimą Taryba pažeidė proporcingumo principą.

119 Iš tiesų Komisija mano, kad nagrinėjama pagalbos schema negali leisti pasiekti minėtame sprendime nurodytų tikslų. Taigi, nepaisant to, kad egzistuoja dvi pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos, vidutinis žemės ūkio valdos dydis Lenkijoje per pastaruosius metus tik nedaug pasikeitė. To, kad ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema leidžia pasiekti geresnius rezultatus, nebuvo nustatyta, o anksčiau taikytos pagalbos schemos neleido įveikti didelių sunkumų gauti paskolas, buvusių 2009 m. Pagalba žemės ūkio paskirties žemei įsigyti realiai prisideda veikiau prie žemės ūkio paskirties žemės kainų augimo nei prie šios žemės nuosavybės struktūros pasikeitimo, o tai ypač apsunkina padėtį atsižvelgiant į aplinkybes, kurioms jau būdingas nuolatinis žemės ūkio paskirties žemės kainų augimas.

120 Be to, Komisijos nuomone, laikytis proporcingumo principo reiškia visiškai atsižvelgti į galiojančias priemones, kuriomis gali būti tenkinami poreikiai, kuriuos Taryba laiko išimtinėmis aplinkybėmis. Tačiau ginčijamame sprendime visiškai neatsižvelgiama į anksčiau Komisijos patvirtintas arba jos gairėse ar bendrosios išimties reglamentuose leistas priemones. Konkrečiai kalbant, reikia nurodyti, kad pagal laikinąją sistemą valstybės narės galėtų suteikti ūkininkams pagalbą. Be to, norint išspręsti dėl didelių žemės ūkiui reikalingų priemonių kainų kilusią problemą, būtų galima pasinaudoti *de minimis* pagalba, kuri leidžiama pagal Reglamentą Nr. 1535/2007.

121 Be to, kalbant apie nedarbo paplitimą, reikia nurodyti, jog Taryba taip pat neatsižvelgė į tai, kad Lenkijos Respublikos 2007–2013 m. kaimo plėtros programoje numatytos kelios priemonės, kuriomis siekiama jį riboti kaimo vietovėse, visų pirma perteklinius darbuotojus žemės ūkio srityje perkeliant į kitus ekonomikos sektorius.

122 Be to, ginčijamu sprendimu patvirtintos priemonės apima ne tik tai, kas būtina, nes jos galioja ilgesnį laiką nei Komisijos laikinojoje sistemoje nustatyta pagalbos, skirtos būtent dėl ekonomikos krizės pasekmių susidariusioms problemoms spręsti, taikymo data.

123 Galiausiai, konkrečiau kalbėdama apie nagrinėjamos schemos pateisinimą poreikiu kompensuoti 2009 m. 11 vaivadijų kilusių potvynių padarinius, Komisija teigia, kad, pirma, Taryba atsižvelgė į tai, kad egzistavo pagalbos schema, skirta atlyginti maždaug 80 % Lenkijos ūkininkų patirtų nuostolių, ir, antra, nėra jokio ryšio tarp šių potvynių ir žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo.

124 Taryba teigia, kad tiek, kiek tai susiję su proporcingumo principo laikymusi, remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa priimtų priemonių teisėtumui gali būti daromas poveikis tik jei šios priemonės yra akivaizdžiai netinkamos atsižvelgiant į Tarybos ketinamą siekti tikslą.

125 Komisija neįrodė, kad Tarybos atliktas sudėtingų ekonominių aplinkybių vertinimas yra akivaizdžiai klaidingas. Be kita ko, Taryba pripažino, kad taikant Lenkijos Respublikos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas buvo pagerinta Lenkijos žemės ūkio valdų teritorinė struktūra ir kad šis poveikis galės būti sustiprintas teikiant pagalbą ilgesnį laikotarpį. Taryba taip pat teigė, kad Komisija nenustatė, jog tokia pagalbos schema buvo prisidėta prie žemės kainų augimo. Be to, ji mano, kad žemės ūkio valdų ploto didėjimas leidžia padidinti atitinkamų ūkininkų konkurencingumą ir pajamas ir kad ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalbos schema sudarys palankias sąlygas bedarbiams įsigyti žemės ūkio paskirties žemės.

126 Taryba taip pat teigia neturėjusi atsižvelgti į Komisijos jau patvirtintas priemones, nes EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje Tarybai suteiktais įgaliojimais siekiama būtent jai leisti patvirtinti pagalbą, kurios Komisija negalėjo teisėtai patvirtinti, kaip buvo nagrinėjamu atveju. Be to, ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos laikinoji sistema neapima.

127 Taryba taip pat pabrėžia, kad su nedarbu reikia kovoti įvairiomis priemonėmis, įskaitant šią pagalbos schemą.

128 Tarybos nuomone, šios pagalbos schemos trukmė neturi apimti tik laikinojoje sistemoje nurodyto laikotarpio ir ji atitinka laiką, kuris, manoma, būtinas krizės pasekmėms sumažinti.

129 Galiausiai Taryba teigia, kad minėta pagalbos schema nesiekiama tiesiogiai kompensuoti 2009 m. potvynių padarinių ir kad jie ginčijamame sprendime buvo nurodyti tik kaip vienas veiksnių, lėmusių Lenkijos ūkininkų pajamų mažėjimą. Bet kuriuo atveju Komisijos minėta konkrečia pagalbos schema nebuvo kompensuoti visi dėl potvynių patirti nuostoliai.

– Teisingumo Teismo vertinimas

130 Dėl proporcingumo principo laikymosi iš šio sprendimo 113 punkte pateiktų argumentų matyti, kad tik akivaizdžiai netinkamas remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa priimtos priemonės pobūdis Tarybos ketinamo siekti tikslo atžvilgiu gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (pagal analogiją žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Afton Chemical*, C-343/09, Rink. p. I-7027, 46 punktą ir 2012 m. liepos 12 d. Sprendimo *Association Kokopelli*, C-59/11, 39 punktą).

131 Vadinasi, reikia nustatyti, ar ginčijamame sprendime nurodytos pagalbos schemos patvirtinimas yra akivaizdžiai netinkamas pasiekti šio sprendimo 12 konstatuojamojoje dalyje nurodytiems tikslams – apriboti skurdo Lenkijos kaimo vietovėse mastą.

132 Galima sutikti, kad šis tikslas gali būti iš dalies pasiektas pagerinus ūkininkavimo Lenkijoje veiksmingumą, tai reiškia, kad turi būti padidintas ūkių plotas, o tą galima pasiekti, jei Lenkijos ūkininkai įsigytų žemės ūkio paskirties žemės. Neginčijama, kad nepakankamos pajamos ir sunkumai, susiję su paskolų gavimu, su kuriais susiduria ūkininkai, sudaro kliūčių tokiam įsigijimui. Todėl atitinkamos pagalbos schemos, kuria siekiama kompensuoti šias problemas ir jų paaštrėjimą dėl

ekonomikos ir finansų krizės, patvirtinimas siūlant subsidijuoti palūkanas, susijusias su paskolomis žemės ūkio paskirties žemei pirkti, nėra akivaizdžiai netinkamas ginčijamu sprendimu siekiamam tikslui įgyvendinti.

133 Be to, galimybės bedarbiams persiorientuoti į žemės ūkį suteikimas reiškia, kad jie galės įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, nors jiems taip pat kyla sunkumų gauti paskolą, o tai patvirtina, kad ginčijamame sprendime nurodytos pagalbos schemos patvirtinimas nėra akivaizdžiai netinkamas skurdui Lenkijos kaimo vietovėse apriboti.

134 Tokiomis sąlygomis aplinkybė, kad anksčiau taikytos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos neleido gerokai ir nuolat didinti Lenkijos žemės ūkio valdų plotų, negali įrodyti, kad ginčijamas sprendimas yra akivaizdžiai netinkamas juo siekiamam tikslui, apie kurį priminta šio sprendimo 131 punkte, įgyvendinti.

135 Iš tiesų vidutinio minėtų ūkio valdų ploto menko didėjimo nepakanka įrodyti, kad Tarybos patvirtinta pagalbos schema yra akivaizdžiai neveiksminga, nes gali būti, kad šis menkas didėjimas susijęs su aplinkybėmis, kurios negali tęstis visą ginčijamame sprendime nurodytą laikotarpį. Be to, kaip teigia Lenkijos Respublika, išanalizavus tik duomenis, susijusius su vidutiniu ūkių dydžiu, negalima atskirti valdų, kurioms buvo suteikta pagalba pagal anksčiau taikytas schemas, pokyčių nuo valdų, kurios pagalbos negavo, pokyčių.

136 Dėl Komisijos argumento, kad pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemomis prisidedama veikiau prie žemės ūkio paskirties žemės kainų kilimo nei prie šios žemės nuosavybės struktūros pasikeitimo, reikia konstatuoti, kad šis teiginys nėra pakankamai pagrįstas, kad būtų galima nustatyti, jog Taryba pasirinko akivaizdžiai netinkamą savo siekiamo tikslo atžvilgiu priemonę.

137 Be to, reikia patikrinti, ar patvirtinus nagrinėjamą pagalbos schemą akivaizdžiai neviršijama to, kas būtina ginčijamame sprendime nurodytiems tikslams pasiekti. Komisija teigia, kad Taryba pakankamai neatsižvelgė į kitų priemonių, galinčių prisidėti prie šių tikslų įgyvendinimo, teikiamas galimybes.

138 Atsižvelgiant į Tarybos šiuo atveju turimos diskrecijos apimtį, ginčijamas sprendimas negali būti laikomas pažeidžiančiu proporcingumo principą vien todėl, kad Lenkijos Respublika būtų galėjusi siekti šio sprendimo 131 punkte nurodyto tikslo kitos rūšies pagalbos schema. Iš tiesų iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nagrinėdamas, ar laikomasi proporcingumo principo sprendime, priimtame remiantis diskrecija, kokią turi Taryba pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, Teisingumo Teismas turi išsiaiškinti ne tai, ar jis buvo vienintelis arba geriausias iš galimų, bet tai, ar jis buvo akivaizdžiai neproporcingas (pagal analogiją žr. 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Agrana Zucker*, C-33/08, Rink. p. I-5035, 33 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

139 Tačiau, kaip savo išvados 96 punkte nurodė generalinis advokatas, Tarybos turima plati diskrecija jos neatleidžia nuo pareigos vertinant atsižvelgti į anksčiau priimtas priemones, kurios skirtos būtent tam, kad būtų rasta išeitis išimtinėmis aplinkybėmis, pateisinusiomis nagrinėjamos pagalbos schemos patvirtinimą.

140 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Reglamentu Nr. 1535/2007 siekiama atleisti nuo EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos pranešimo apie nedidelio dydžio pagalbą pareigos, todėl negali būti laikoma, kad juo siekiama būtent rasti būdą, kaip panaikinti ekonomikos ir finansų krizės pasekmes Lenkijos ūkininkams.

141 Tačiau tiesa, jog laikinoji sistema buvo nustatyta tam, kad įmonėms būtų palengvinta galimybė gauti finansavimą ekonomikos ir finansų krizės sąlygomis. Vis dėlto šioje laikinojoje sistemoje numatyta pagalba turi bendrą investicijų rėmimo funkciją, todėl ji nėra skirta būtent leisti įsigyti žemės ūkio paskirties žemės. Be to, ginčijamo sprendimo priėmimo momentu laikinosios sistemos 7 punkte buvo numatyta, kad ji nebus taikoma po 2010 m. gruodžio 31 d. Todėl Tarybos sprendimas patvirtinti

pagalbos schemą, skirtą būtent apriboti skurdo kaimo vietovėse mastui užtikrinant žemės ūkio valdų ploto didėjimą Lenkijoje per ilgesnį laikotarpį, negali būti laikomas akivaizdžiai viršijančiu tai, kas būtina ginčijamu sprendimu siekiamiems tikslams įgyvendinti.

142 Be to, nors tam tikromis Lenkijos Respublikos 2007–2013 m. kaimo plėtros programoje numatytomis priemonėmis taip pat siekiama kovoti su nedarbu kaimo vietovėse, jos tik papildo ginčijamu sprendimu patvirtintą pagalbos schemą, nes daugiausia yra skirtos perteklinių darbuotojų žemės ūkio srityje perkėlimui į kitus ekonomikos sektorius palengvinti, o ne žemės ūkio valdų pelningumui pagerinti arba naujų ūkininkų įsisteigimui leisti.

143 Aplinkybė, kad egzistuoja pagalbos schema, kompensuojanti didžiąją dalį dėl 2009 m. potvynių patirtų nuostolių, taip pat negali įrodyti, kad ginčijamas sprendimas yra akivaizdžiai neproporcingas, nes šie nuostoliai yra tik vienas veiksnių, kurie riboja Lenkijos ūkininkų investavimo galimybes ir padidina skurdo mastą Lenkijos kaimo vietovėse.

144 Galiausiai, kalbant apie ginčijamu sprendimu patvirtintos pagalbos schemos trukmę, iš pačios EB 88 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos logikos matyti, kad Taryba negali būti saistoma Komisijos komunikate nustatytų laiko suvaržymų. Be to, atsižvelgiant į tai, kiek laiko reikia žemės ūkio valdų struktūrai pakeisti, ir į ekonomikos bei finansų krizės pasekmių trukmę, negalima manyti, kad Taryba pasirinko akivaizdžiai neproporcingą priemonę, patvirtindama nagrinėjamą pagalbos schemą laikotarpiui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

145 Todėl reikia taip pat atmesti Komisijos pateikto ketvirtojo pagrindo antrą dalį kaip nepagrįstą.

146 Tai reiškia, kad visas ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas.

147 Kadangi nė vienas Komisijos ieškinio pagrindas negalėjo būti patenkintas, ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

148 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Taryba prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir ši pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

149 Pagal to paties reglamento 140 straipsnio 1 dalį Lietuvos Respublika, Vengrija ir Lenkijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

3. Lietuvos Respublika, Vengrija ir Lenkijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.